

Datum
2021-05-28

S2021/00850
Vår referens
AD/ SJ

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
henrik.moberg@regeringskansliet.se

Vårdföretagarnas remissvar (SOU 2021:4) Informationsöverföring inom vård och omsorg

Bland de remissinstanser till vilka regeringen har remitterat SOU 2021:4 ingår inte Vårdföretagarna. Detta trots att Vårdföretagarna har drygt 2000 medlemmar som utför vård och omsorg på uppdrag av regioner eller kommuner och som därmed berörs av remissens förslag.

Det är av vikt att regeringen får kännedom om förslagets konsekvenser för privata vård- och omsorgsgivare inte minst som denna specifika kunskap saknats i den grupp experter som regeringen förordnat utredningen. Vårdföretagarna nyttjar därför rätten att lämna remissvar, trots avsaknad av plats på remisslistan, och vill med anledning av detta framföra följande.

Inledning

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Vårdföretagarna har drygt 2000 medlemmar med tillsammans cirka 105 000 årsanställda. Samtliga medlemmar är bundna av kollektivavtal och verksamma inom vård och omsorg över hela landet.

Nedan lämnar Vårdföretagarna sina synpunkter på de förslag i remissen som är av särskild vikt för privata vård- och omsorgsgivare.

Vårdföretagarnas synpunkter

Sammanhållen vård och omsorgsdokumentation

Den föreslagna regleringen möjliggör en ökad och förenklad informationsöverföring inom vård och omsorg, vilket Vårdföretagarna anser är positivt såväl ur ett kontinuitets- som ett patientsäkerhetsperspektiv. Förslaget förenklar samverkan med såväl uppdragsgivare som underleverantörer för utförare inom vård och omsorg för äldre och personer med funktionshinder och medför en minskad administration. Vårdföretagarna är därför positiva till utredningens förslag i denna del.

Utredningen föreslår att möjligheten att inrätta en sammanhållen vård och omsorgsdokumentation ska vara frivillig. Vårdföretagarna anser att det bör utredas om en sammanhållen journalföring istället ska vara obligatorisk varvid en grundlig analys om de ekonomiska och administrativa konsekvenserna, i synnerhet för små aktörer, måste göras.

Kvalitetsuppföljning

Utredningen konstaterar att privata vård- och omsorgsgivare har behov av personuppgifter från andra vårdinstanser eller omsorgsgivare för sin kvalitetsuppföljning. Trots detta gör utredningen bedömningen att privata vård- och omsorgsgivare inte ska få samla in och behandla personuppgifter från andra för sin kvalitetsuppföljning. Detta med hänvisning till att offentliga vård- och omsorgsutförarens behov är större. Vårdföretagarna ifrågasätter denna slutsats.

Vården och omsorgen bedrivs idag av flera aktörer, däribland privata och idéburna vård- och omsorgsgivare. Att kommuner och regioner har ett helhetsansvar och att de har i uppdrag att säkerställa kvaliteten för den offentligt finansierade vården och omsorgen förtar inte vikten av att kunna bedriva kvalitetsuppföljning också som privat vård- och omsorgsgivare. Detta görs redan i stor utsträckning idag för att kunna utveckla verksamheternas kvalitet och medarbetarnas kunskap. Det är dessutom ett arbete som krävs för att kunna uppfylla patientsäkerhetslagen. Att inte kunna följa upp kvalitet över vård- och omsorgsgivargränser innebär stora begränsningar som hämmar innovation och utveckling av vården och omsorgen vilket ytterst kan påverka patienter och brukare. Vårdföretagarna anser således att privat drivna verksamheter måste ha samma möjlighet till kvalitetsuppföljning som offentliga utförare. En begränsad uppföljning för privata aktörer försvårar dessutom möjligheterna att bygga upp en evidensbaserad verksamhet, i synnerhet inom socialtjänsten. Den utveckling som skett de senaste åren, där privata verksamheter i hög grad varit delaktiga och drivande i utvecklingen av kvalitetsuppföljning inom just omsorgen, kommer att påverkas negativt av detta förslag.

I de fall offentligt och privat drivna verksamheter bereds samma möjlighet till kvalitetsuppföljning och uppgiftslämnande enligt ovan anser Vårdföretagarna att det bör utredas om kvalitetsuppföljningen ska vara obligatorisk för alla utförare. I en sådan utredning måste en grundlig analys av såväl ekonomiska som administrativa konsekvenser göras.

Utredningen föreslår vidare att kvalitetsuppföljning endast ska kunna göras efter beslut från fullmäktige i den ansvariga regionen eller kommunen. Förutsättningarna och resurserna i kommunerna ser idag mycket olika ut, vilket påverkar möjligheterna att följa upp vårdens och omsorgens kvalitet. Ett exempel på detta är kvalitetsregistret Swedem, där privata aktörer idag är beroende av kommunernas deltagande för att kunna använda Swedem. Ytterst påverkar det förutsättningarna för en jämlik vård och omsorg.

Utredningen anser att personuppgifter inte får behandlas för kvalitetsuppföljning om patienten eller omsorgsmottagen motsätter sig det, en så kallad opt-out. Vårdföretagarna motsätter sig detta. Såsom det särskilda yttrandet i betänkandet framhåller behöver samhället av nödvändiga skäl kunna följa upp insatser inom vård och omsorg för att få kunskaper om hur dessa kan bli ännu bättre och säkrare. Enligt befintlig lagstiftning har regioner och kommuner en rätt att behandla personuppgifter för uppföljning och utvärdering i den egna verksamheten utan samtycke. Det förefaller ologiskt att denna möjlighet ska

begränsas av hur vården och omsorgen är organiserad. En sådan ordning skulle dessutom innebära en administrativ pålaga som riskerar att bli onödigt betungande. Som också påpekas i betänkandet finns redan i lagstiftningen ett starkt skydd för en integritetssäker behandling av uppgifterna.

Konsekvenser

Vårdföretagarna anser inte att utredningens konsekvensredovisning är tillfyllest. Utredningen menar att huvudförslagen är frivilliga att använda och därför inte medför några obligatoriska kostnader eller andra konsekvenser som ska beskrivas enligt kommittéförordningen. Vårdföretagarna delar inte den uppfattningen.

Utredningen för ett för kort resonemang om it-kostnader förknippade med förslagen. Det resonemanget behöver fördjupas innan beslut om förslagen fattas.

Det saknas helt ett resonemang om konsekvenser, såväl ekonomiska som administrativa, i den del som handlar om att inhämta den enskildes samtycke till delning av information. Till detta ska läggas privata vård- och omsorgsgivares uppgift att vidareända, och i en del fall återkalla, samtycke hos regioner eller kommuner. Det innebär en betydande praktisk hantering i verksamheterna som behöver tas höjd för. I denna del är utredningens resonemang bristfälliga.

Även med den frivillighet som föreslås i betänkandet kan i praktiken krav ställas i avtal med huvudmännen på att utförare inom vård och omsorg ska lämna ut uppgifter för kvalitetsuppföljning. Om frivilligheten ska vara reell behöver lagen förtydligas med en bestämmelse om att dessa krav i avtal inte ska anses vara giltiga. I annat fall måste ökade kostnader i form av anpassning av IT-system och administrativa rutiner beaktas i konsekvensbeskrivningen av utredningens förslag.

Vårdföretagarna har härutöver inga ytterligare synpunkter.

Med vänlig hälsning,

Antje Dederig
Förbundsdirektör
Vårdföretagarna

Sabina Joyau
Näringspolitisk chef
Vårdföretagarna